

HAUTAUSTOIMEN OHJESÄÄNTÖ

Käsitelty kirkkoneuvostossa 22.2.2024
Hyväksytty kirkkovaltuustossa 30.5.2024.
Tämä ohjesääntö korvaa 16.08.2017 vahvistetun hautausmaan ohjesäännön.

Pirkkalan seurakunta

HAUTAUSTOIMEN OHJESÄÄNTÖ

JOHDANTO	3
HAUTAUSTOIMEN OHJESÄÄNTÖ	
1 § Hautaustointa koskevat säännökset ja määräykset	5
2 § Hautausmaat	5
3 § Hautausmaan käytön ohjaus ja suunnittelu	5
4 § Hauta	5
5 § Hautaoikeus	6
6 § Ruumiin ja tuhkan käsittely, säilyttäminen ja kuljettaminen	6
7 § Hautaaminen	8
8 § Haudatun ruumiin tai tuhkan siirto	8
9 § Haudan hoitaminen	9
10 § Hautamuistomerkit	9
11 § Hautakirjanpito	9
12 § Hautausmaalla noudatettava järjestys	11
Voimaantulo	15

JOHDANTO

Uuteen kirkkolakiin ja kirkkojärjestykseen on tehty huomattavan paljon rakennetta ja pykälänumerointia koskevia muutoksia. Hautaustoimesta säädetään kirkkolain 3 luvun 28–37 §:ssä. Hallintoasiassa noudatettavaan menettelyyn sovelletaan uuden kirkkolain 10 luvun 1 §:n mukaan muun muassa hallintolakia.

1.7.2023 voimaan tulleen uuden kirkkolain (652/2023) ja kirkkojärjestyksen (657/2023) mukainen hautaus-toimen ohjesääntö vähentää päällekkäistä sääntelyä ja etenkin perusteluosiossa ilmaistuja soveltamisohjeita on täsmennetty.

Hautaustoimen ohjesäännön hyväksyy kirkkovaltuusto, 1.7.2023 jälkeen sitä ei ole tarvetta alistaa tuomioka-pitulin vahvistettavaksi.

Ensimmäinen koko kirkkoa koskeva yhteinen hautaus-toimen ohjesääntö laadittiin vuonna 1954. Ohjesääntöä tarkistettiin vuosina 1972, 1979, 1994, 2004 ja 2017.

Hautaustoimilain mukaan Suomen evankelisluterilaisen kirkon seurakunnilla ja seurakuntayhtymillä on velvol-lisuus ylläpitää yleisiä hautausmaita. Lain keskeisiä lähtökohtia ovat arvokkuuden ja kunnioittavuuden vaati-mukset ruumiin ja tuhkan käsittelyssä ja hautausmaan hoidossa sekä vainajan katsomuksen kunnioittaminen. Hautaus-toimen ohjesääntö osaltaan tukee näiden tavoitteiden toteutumista.

Ohjesäännössä on esitetty kuhunkin asiaan liittyviä lainkohtia ja muita säännöksiä. Mikäli näihin lainkohtiin tulee muutoksia, ohjesääntöä päivitetään niiltä osin. Varsinaisen hautaus-toimen ohjesääntötekstin hyväksyy kirkkovaltuusto.

HAUTAUSTOIMEN OHJESÄÄNTÖ

1 § Hautaustointa koskevat säännökset ja määräykset

Seurakunnan hautaustoimessa on noudatettava hautaustoimilaissa, kirkkolaissa, kirkkojärjestyksessä, terveydensuojeluasetuksessa sekä muissa laeissa ja asetuksissa olevien säännöksiä lisäksi tämän ohjesäännön määräyksiä.

Päätösvallasta hautaustoimeen liittyvissä asioissa määrätään seurakunnan hallintosäännössä.

Hautaustoimilaki (457/2003)
 Kirkkolaki (652/2023)
 Kirkkojärjestys (657/2023)
 Terveystoimilaki (1280/1994)
 Hallintolaki (434/2003)
 Järjestyslaki (612/2003)
 Asetus kuolemansyyn selvittämisestä (948/1973)

2 § Hautausmaat

Pirkkalan hautausmaa, ns. vanha - ja uusi puoli. Hautausmaan kolmannen osan suunnittelua ollaan aloittamassa. Seurakunta osoittaa pyynnöstä hautausmaasta erilliseltä tunnusmerkiltä haudausmaasta, joka sijaitsee Tampereen seurakuntien Vatjalan hautausmaan välittömässä läheisyydessä.

3 § Hautausmaan käytön ohjaus ja suunnittelu

Haudausmaan käytössä noudatetaan hautakarttaa, haudausmaakaavaa ja haudausmaan käyttösuunnitelmaa. Käyttösuunnitelma on vahvistettu 12.12.1990, 19.12.2001 ja viimeisin suunnitelma 17.12.2014. Haudausmaan hoitosuunnitelma on vahvistettu 17.5.2022.

4 § Hauta

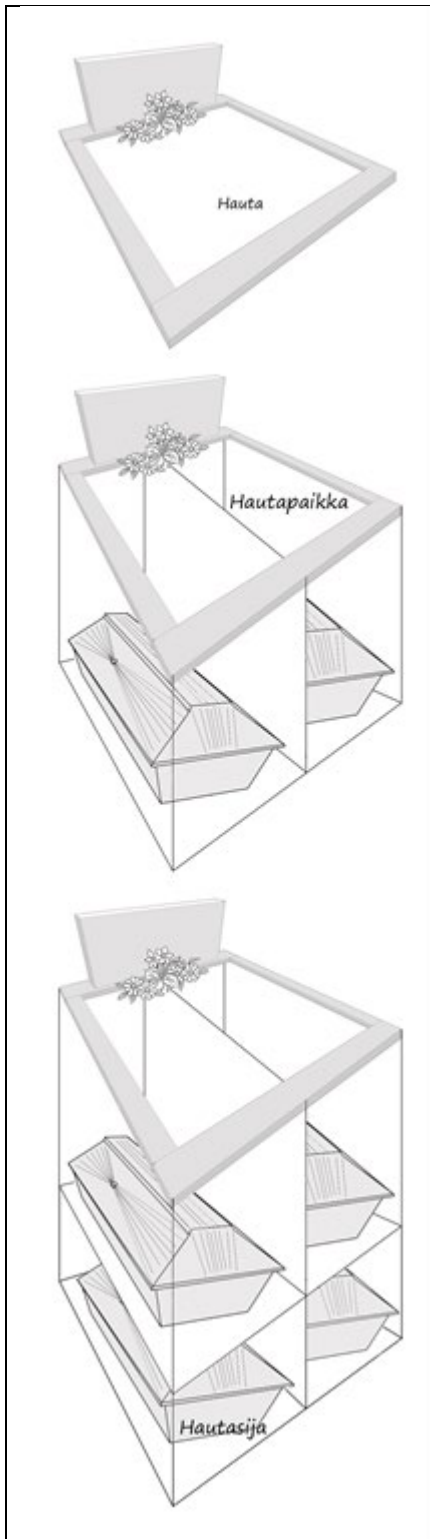
Hauta on yhden tai useamman vainajan haudamista varten varattu maa-alue haudausmaalla. Hauta sisältää yhden tai useamman vierekkäisen haudapaikan ja kukin haudapaikka yhden tai useamman päällekkäisen haudauspaikan.

Jos haudausmaa tai sen osa on käyttösuunnitelmassa osoitettu kerros- eli syvähaudaukseen ja maan laatu sen sallii, voidaan haudata kaksi tai useampia arkkuja päällekkäin. Tällöin arkkuhaudan terveydensuojeluasetuksen mukaiseen vähimmäissyvyyteen lisätään 0,6 metriä arkkuhaudan kohden.

Urnahaudan vähimmäissyvyys on 0,6 metriä. Tämä ei kuitenkaan koske ilman urnaa haudattavaa tuhkaa. Arkkuhaudausmaasta voidaan käyttää urnahaudaukseen siten, että asiasta tehdään merkintä seurakunnan haudauskirjanpitoon ja hauta muuttuu urnahaudaukseksi.

Samaa arkkuhaudausmaasta saa käyttää aikaisintaan 25 vuoden kuluttua edellisestä haudauksesta. Samaa urnahaudausmaasta saa käyttää aikaisintaan 15 vuoden kuluttua edellisestä haudauksesta.

Muistolehdoissa ei ole näkyvästi merkittyjä hautasijoja eikä yksityisiä muistomerkkejä. Vainajien muistaminen tapahtuu hauta-alueen yhteismuistomerkillä.

Hauta, hautapaikka ja hautasija

Haudalla tarkoitetaan yhden tai useamman vainajan hautaamista varten varattua maa-aluetta hautausmaalla.

Hautapaikalla tarkoitetaan yhtä tai useampaa (normaalisti kahta) päällekkäin/vierekkäin haudattavaa arkkua varten varattua tilaa haudassa. Piirroksen haudassa on kaksi hautapaikkaa.

Hautasijalla tarkoitetaan yhden arkun tai uurnan paikkaa haudassa. Piirroksen haudassa, jossa on kaksi hautapaikkaa, on yhteensä neljä arkkuhautasijaa.

Terveysturvallisuusasetus 40 § 2 ja 3 mom.

Arkkuun sijoitettu ruumis on haudattava maahan vähintään 150 senttimetrin syvyyteen. Samaa arkkuhautasijaa saa käyttää aikaisintaan 15 vuoden kuluttua edellisestä hautaamisesta.

5 § Hautaoikeus

Hautausmaalla on hautausmaan käyttösuunnitelman mukaisesti hauta-alueita, joilla oikeus hautaan voidaan haudattavan vainajan lisäksi luovuttaa vainajan omaisille; yhteishauta-alueita, joilla vainajan omaisille ei muodostu tiettyyn paikkaan kohdistuvaa hautaoikeutta ja joiden ylläpidosta huolehtii seurakunta; sekä hautoja, joilla hautaoikeus on vain siihen haudatuilla vainajilla ja joiden hallinta kuuluu seurakunnalle.

Hautaoikeus luovutetaan 25 vuodeksi ja se alkaa haudan luovuttamista seuraavan kalenterivuoden alusta. Hautaoikeuden voimassaoloaikaa voidaan lisätä hakemuksesta kerralla enintään 25 vuotta, jollei siitä aiheudu haittaa hautausmaan tarkoituksenmukaiselle järjestelylle tai hoidolle. Hautaoikeus lakkaa ilman irtisanomista.

Hautaaminen on mahdollista koko hautaoikeuden voimassaoloajan. Mikäli uudelleenhautaamisen jälkeinen hautaoikeuden voimassaoloaika jää lyhyemmäksi kuin haudan koskemattomuusaika, hautaoikeus on lunastettava vähintään niin pitkäksi ajaksi kuin haudan koskemattomuusaika edellyttää.

Kirkkolaki 13 luku 8 §

Hautaustoimi

Jos seurakunta on ennen tämän lain voimaantuloa luovuttanut haudan ainiaksi, tämä luovutus on edelleen voimassa niin kauan kuin hauta on rauhoitetun hautausmaan osana. Hautaan sovelletaan kuitenkin 3 luvun 33 §:ää.

Hautoihin, jotka on luovutettu määräajaksi ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tätä lakia ja sen nojalla annettuja määräyksiä siltä osin kuin ne eivät rajoita hautaoikeuden haltijalla tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita oikeuksia.

Kirkkolaki 3 luku 36 §

Hautaustoimen maksut

Hautasijan luovuttamisesta ja hautaamiseen liittyvistä palveluista tulee periä maksut, joiden määräämisessä otetaan huomioon seurakunnalle palvelun tuottamisesta aiheutuvat kustannukset. Hautaustoimessa perittäviin maksuihin sovelletaan lisäksi hautaustoimilain 6 §:ää.

Kirkkovaltuusto päättää haudoista perittävistä maksuista.

6 § Ruumiin ja tuhkan käsittely, säilyttäminen ja kuljettaminen

Vainajan ruumiin vastaanottaminen hautaan siunattavaksi, haudattavaksi tai tuhkattavaksi edellyttää hautauslupaa tai kuolinselvitystä. Tarvittaessa seurakunta toimittaa hautausluvan edelleen hautausmaan tai krematorion ylläpitäjälle.

Ruumis säilytetään ennen hautaamista suljetussa arkussa ruumissuojassa, jonne ei saa päästää sivullisia. Arkuun on merkittävä vainajan nimi. Tilan käyttäjät huolehtivat vainajien tietojen kirjaamisesta seurakunnan erikseen määräämällä tavalla, ruumishuoneen ovelle olevaan listaan kirjoittamalla.

Pirkkalan seurakunnassa on käytössä arkkujen laatuvaatimukset 1.5.2017 lähtien.

Terveydensuojelu- tai muusta syystä tai omaisten pyynnöstä ruumis voidaan siirtää hautaan ennen hautaan siunaamista. Tällöin hauta peitetään viipymättä vähintään arkun korkeudelta.

Asetus kuolemansyyn selvittämisestä 22 a § 1 mom.

Sosiaali- tai terveydenhuollon toimintayksikkö, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos taikka muu vainajan ruumista säilyttävä taho saa luovuttaa vainajan ruumiin haudattavaksi tai tuhkattavaksi, kun lääkäri on laatinut hautausluvan tai kuolinselvitys on laadittu, ja se on annettu sille, joka on ilmoittanut huolehtivansa vainajan hautaamisesta tai tuhkaamisesta, taikka sille, joka hautauksesta tai tuhkauksesta huolehtivan toimeksiannosta hoitaa hautaukseen tai tuhkaukseen liittyviä käytännön järjestelyjä.

Terveydensuojeluasetus 41 §

Ruumiin käsittely, säilyttäminen ja kuljettaminen

Jos vainaja on sairastanut tarttuvaa tautia ja tartunnan vaara on edelleen olemassa, on vainajan kuolinsyyn selvittäjän ilmoitettava tästä ruumista käsittelevälle.

Muulla kuin sairaalan tiloissa ruumis on säilytettävä asianmukaisessa tiiviissä arkussa tai vastaavassa ennen hautaamista.

Ruumiin kuljettaminen on sallittua vain siihen tarkoitukseen varatussa kulkuneuvossa.

Ruumiinkuljettamisesta valtioiden välillä säädetään erikseen.

7 § Hautaaminen

Hautaamisen ajasta on sovittava viimeistään seitsemän (7) työpäivää ennen toimitusta. Ennen hautaamista on esitettävä hautauslupa.

Hauta kaivetaan hautakartan määräämään paikkaan ja sen leveys ja pituus määräytyvät arkun suuruuden mukaan siten, että arkku mahtuu riittävän väljästi laskeutumaan vaakasuorassa asennossa haudan pohjalle saakka. Kaivanto tuetaan asianmukaisesti olosuhteiden edellyttämällä tavalla.

Haudalla olevat muistomerkit on hautaoikeuden haltijan kustannuksella siirrettävä syrjään ja hautauksen jälkeen asennettava paikoilleen siten, että muistomerkki ei vaaranna turvallisuutta. Talvikaudella haudalta poistetut kivet asennetaan paikoilleen vasta sulan maan aikana. Mikäli viereisen haudan muistomerkki on haudan avauksen yhteydessä siirtynyt/siirretty ja hautakiveä on oikaistava, se jää seurakunnan tehtäväksi. Muistomerkkimääräykset löytyvät Pirkkalan seurakunnan nettisivuilta Hautausmaa-osion alta.

Haudan kaivamisen aikana esille tulevat aikaisemmin haudatun vainajan jäännökset suojataan ja sen jälkeen peitetään kaivannon pohjalle. Jos hautaa avattaessa esille tulee maatumaton arkku tai vainaja, haudan kaivu keskeytetään, kaivanto peitetään ja hautausjärjestelyistä huolehtivan henkilön kanssa sovitaan muu hautasija.

Syvähauta-alueella arkkuhautapaikan ensimmäinen haudaus tapahtuu aina alempaan hautasijaan.

Tilapäisen haitan aiheuttaminen viereisille haudoille ei ole esteenä haudan avaamiselle.

Ruumis on haudattava helposti maatuovassa arkussa. Tuhka on haudattava helposti maatuovassa uurnassa tai ilman uurnaa. Tuhkan haudaus tai sirottelu voi tapahtua myös ilman uurnaa hautausmaan käyttösuunnitelman mukaisella tavalla.

Hauta peitetään toimituksen aikana kannella, jonka päälle kukkalaitteet lasketaan.

Haudan avaamisesta ja peittämisestä huolehtii seurakunta. Omaiset voivat peittää haudan, jos siitä on erikseen sovittu. Tätä ei kuitenkaan suositella turvallisuussyistä.

Omaiset poistavat haudauksen yhteydessä haudalle lasketut kukkalaitteet. Muussa tapauksessa seurakunta poistaa ne töihin sopivalla aikataululla.

Terveystieteiden tutkimuskeskus 40 § 1 mom

Haudaus

Vainajan ruumis on haudattava viivytyksettä tiiviissä asianmukaisessa arkussa tai vastaavassa taikka tuhkattava krematoriossa.

Asetus kuolemansyyn selvittämisestä 22 a § 2–3 mom

Haudaus saadaan toimittaa, kun haudauslupa tai kuolinselvitys on annettu sen haudausmaan ylläpitäjälle, jonne vainaja haudataan. Vainajan ruumiin voi tuhkata, kun haudauslupa tai kuolinselvitys on annettu krematoriolle, jossa vainaja tuhkataan.

Haudausmaan ylläpitäjän on viipymättä haudauksen jälkeen ilmoitettava haudauksen ajasta ja haudausmaasta, johon vainaja on haudattu, Digi- ja väestötietovirastolle tai Ahvenanmaan valtionvirastolle. Jos vainaja on tuhkattu, krematorion ylläpitäjän on ilmoitettava, milloin ja missä vainaja tuhkattiin. Jos vainaja oli kuollessaan evankelis-luterilaisen tai ortodoksisen kirkon jäsen, nämä ilmoitukset on kuitenkin tehtävä asianomaiselle seurakunnalle.

8 § Haudatun ruumiin tai tuhkan siirto

Haudatun ruumiin tai tuhkan saa siirtää toiseen hautaan vain, jos aluehallintovirasto erityisen painavista syistä on myöntänyt siihen luvan. Haudatun ruumiin siirtäminen edellyttää lisäksi kunnan terveystieteiden tutkimuskeskuksen myöntämän luvan. Mainitut päätökset on ennen siirron valmistelua toimitettava tiedoksi seurakunnalle.

Terveystieteiden tutkimuskeskus 42 §

Haudatun ruumiin siirtäminen

Haudatun ruumiin siirtämistä koskevaan kunnan terveystieteiden tutkimuskeskukselle osoitettuun hakemukseen on liitettävä tiedot vainajasta sekä virallinen selvitys kuoleman syystä ja ajasta, ruumiin hautapaikasta sekä selvitys ruumille varatusta uudesta hautapaikasta.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on hankittava hautausmaiden omistajilta lausunto terveydellisten seikkojen selvittämiseksi haudatun ruumiin siirtämisestä tehdystä hakemuksesta.

Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi tarvittaessa kieltää haudatun ruumiin siirtämisen tai määrätä ruumista siirrettäessä noudatettavista muista toimenpiteistä terveyshaitan ehkäisemiseksi. Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on määrättävä aika, jonka kuluessa ruumiin siirtäminen on toimitettava.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on lähetettävä ruumiin siirtämistä koskeva päätös tiedoksi sen kunnan terveydensuojeluviranomaiselle, jonne ruumis siirretään, sekä asianomaisille lääninhallituksille ja hautausmaiden omistajille.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen edustajan on oltava paikalla ruumista haudasta otettaessa ja uudelleen haudattaessa.

9 § Haudan hoitaminen

Seurakunnalle kuuluva hautausmaan perushoito ja hautaoikeuden haltijalle kuuluvat tehtävät määräytyvät hautausmaan hoitosuunnitelman mukaisesti. Seurakunta seuraa hautojen hoitoa ja antaa tarvittaessa kehotuksia puutteiden korjaamiseksi.

Hautoja hoitavan yrittäjän on tehtävä asiasta ilmoitus seurakunnalle. Jos hautoja hoitava yrittäjä haluaa käyttää työssään seurakunnan tarvikkeita tai muita hautausmaan palveluja, hänen on sovittava siitä seurakunnan kanssa erikseen.

Sen lisäksi, mitä kirkkolain 3 luvun 33 §:n 1 momentissa säädetään seurakunnan vastuusta yksittäisen haudan hoidosta, seurakunta voi sopia seurakunnan hallintaan palautuneen haudan ylläpidosta ja hoidosta kulttuuriperintöä vaalivan yhteisön tai henkilön kustannuksella.

10 § Hautamuistomerkit

Haudalle saa asettaa hautausmaan käyttösuunnitelman tai kirkkoneuvoston hyväksymien muistomerkkiohjeiden mukaisen muistomerkin. Muistomerkistä on laadittava suunnitelma, joka on hyväksyttävä seurakunnalla ennen muistomerkin valmistamista. Sama menettely koskee vanhan muistomerkin muuttamista sekä uuden muistomerkin tuomista aiemmin lunastetulle haudalle.

Haudalle asennettava muistomerkki on sijoitettava haudan rajojen sisäpuolelle. Hautamuistomerkin asentaminen on sallittu vain sulan maan aikana. Valmiille alustalle muistomerkki voidaan sijoittaa muulloinkin. Muistomerkki on asennettava siten, ettei kaatumisen tai vieremän vaaraa ole. Muistomerkin turvallisuudesta vastaa hautaoikeuden haltija. Seurakunta seuraa hautamuistomerkkien turvallisuutta ja antaa tarvittaessa kehotuksia puutteiden korjaamiseksi. Määräysten vastaisesti asennettu muistomerkki on seurakunnan kehotuksesta viipymättä korjattava tai poistettava.

Hautamuistomerkin tulee olla hautausmaalle tuotaessa valmiiksi tehty eikä se saa olla hautausmaalla paikoilleen asentamattomana kauemmin kuin työn suoritus vaatii. Työn päätyttyä hauta on heti siistittävä ja viereisille haudoille aiheutuneet vahingot siistittävä ja korjattava. Asennuksesta vastaavan on raportoitava vahingoista seurakunnalle ja tarvittaessa sovittava korvauksista hautaoikeuden haltijoiden kanssa.

Haudan reunustaminen aidalla, kiveyksellä tai muuten on kielletty, jollei hautausmaan käyttösuunnitelma sitä salli. Seurakunta voi määrätä haudalta poistettaviksi asiaankuulumattomat aidat, puut, pensaat ja muut kasvit.

Seurakunnalle siirtyneet hautamuistomerkit inventoidaan Museoviraston ohjeiden mukaisesti. Seurakunta pitää yllä rekisteriä kulttuurihistoriallisesti arvokkaista hautamuistomerkeistä.

Päätöksen hautamuistomerkin tai sitä koskevan muutoksen hyväksymisestä tekee kirkkoneuvosto, jollei asiaa ole delegoitu viranhaltijalle. Muistomerkin pystyttämisen ajankohdasta on sovittava etukäteen seurakuntapuu-tarhurin kanssa.

Pirkkalan seurakunnan muistomerkkiohjeet on hyväksytty kirkkoneuvostossa 26.3.2024.

11 § Hautakirjanpito

Hautarekisteriin merkitään hautaustoimilain 12 §:ssä edellytettyjen tietojen lisäksi hautaoikeuden haltijan nimi, mikäli se on ilmoitettu seurakunnalle, hänen postiosoitteesen sekä hautaoikeuden voimassaoloaika. Lisäksi rekisteriin merkitään hautausmaalla olevat taiteellisesti tai historiallisesti arvokkaat muistomerkit ja niiden sijainti.

Hautarekisteriin merkitään mahdollinen hautaa luovutettaessa tehty sopimus hautaoikeuden haltijasta sekä siitä, keitä haudataan voidaan haudata.

12 § Hautausmaalla noudatettava järjestys

Hautausmaalla noudatetaan hiljaisuutta ja arvokkuutta. Hautoja, hautausmaan istutuksia ja nurmikoita ei saa vahingoittaa. Hautausmaan rauhaa häiritsevä työ on hautaustoimituksen ajaksi keskeytettävä.

Moottoriajoneuvoliikenne ja pysäköinti on sallittua vain sille erikseen osoitetuilla alueilla. Muilla alueilla moottoriajoneuvoa saa käyttää vain ruumiin tai hautamuistomerkin kuljettamiseen taikka välttämättömään huoltoajoon. Ajoneuvojen tulee olla sellaisia, että hautausmaan käytävät kestävät niiden painon.

Yleisöllä on vapaa pääsy valaistulle hautausmaalle talviaikana klo 6–22 ja kesällä valoisana aikana. Erityisinä juhla-aikoina, kuten pyhäinpäivänä, jouluna ja uudenvuodenpäivänä ja näiden aattona sekä kiiristorstaista pääsiäispäivään hautausmaa on avoinna yleisölle läpi vuorokauden.

Voimaantulo

Tämä ohjesääntö tulee voimaan 1.6.2024.

Tällä ohjesäännöllä kumotaan aikaisempi 16.08.2017 vahvistettu hautaustoimen ohjesääntö.